

Vladimír Merta

Být symbolem nestačí, podléhají korozi

PŘIPRAVIL: ROMAN JIREŠ

Hudebník, filmař a všestranný autor Vladimír Merta, který 20. ledna oslavil 73. narozeniny, loni v rámci oslav 17. listopadu zahrál na náměstí v Opavě. Večer byl pak hostem akce Open Mic v Bruntále, kde si vedle účinkujících Šansoniky a Viktorky Hlaváčkové mohli zahrát i lidé z publika. „To je moc hezká myšlenka, já jsem přesně takhle začínal v Anglii, kde mě takhle nechali zahrát v Cambridgi,“ vzpomíná Merta. Umělec, který stále lyžuje, jezdí na kole a poslední dva roky hraje

golf, rozhodně nezahálí. Ještě před akcí na Moravě zahrál 11. listopadu v Paříži na výstavě fotografií Petra Blažka z Ústavu pro studium totalitních režimů, kterou uspořádalo místní České centrum. Také stihl vystoupit 15. listopadu na otevření výstavy Od ucha k uchu aneb Fenomén Šafrán, která se konala v Národní knihovně ČR a přiblížila české písničkáře od 60. let až do současnosti. Zastupován od 1971, v databázi má registrováno 234 hudebních děl.

Dlouho se mi zdá (Chtít chytit vítr)

Dost dlouho se mi zdá že ztrácím cenu
indickéjím dětem hlad nezaženu
zabloudil jsem lhostejností
nevím jak najít cestu zpět
Jmenuju se po tátovi a je mi dvacet let
O mě se v dětství báli celou neděli
můj táta s mámou možná věděli
že jako malé pimprle
do svojí velké škatule
alespoň na chvíli budu chtít chytit vítr
Ve škole se snažili mně to vymluvit
já jsem se tupě smál a nemoh' nic říct
nikdo se taky nedivil vzal kámen hodil a nechybil
a když jsem plakal ptali se: – Kde máš vítr?!
Štěstí mi nohu do cesty nastavilo
hledal jsem svůj stín v horách hustě lilo
scházel jsem zrovna z kopce který měl konec v moři
uviděl jak se má hlava ve vodě noří
Stíne počkej tu se mnou až bude tma
budu tě prosit protože noc bývá zlá
A když se budeš nudit můžeš mě ze sna budit
jsem tady za práci – chci chytit vítr
Luk noci se napnul z vody se slunce zvedlo
podruhé potkat můj stín se mi nepovedlo
Asi někam zmizel chtěl být chvíli sám
nebo se odpříčil aby mi chytit vítr
Hledal jsem věc za kterou se dá bojovat
myslel jsem že má cenu na muže si hrát
Pak během jednoho dne jsem poznal že asi ne
že je to horší než chtít chytit vítr
Nebudu mít dost sil zmizím do ticha
v poslední chvíli možná chytím vítr
A vítr chytí mě – odletíme společně
A těm které tu nechám zbude vítr

Merta nechyběl na předposledním koncertu pro budoucnost 17. listopadu na pražském Václavském náměstí. Na úvod oslavy svobody zahrál skladbu Praha magická, za kterou v 80. letech vyfasoval dvouletý zákaz hraní. „Chtěl jsem koncert uvést něčím majestátním. Nejsem symbolem odporu proti komunismu, vyhýbal jsem se jasné provokaci,“ uvedl Merta.

Putina a Miloše Zemana a premiéra Andreje Babiše. „Kupodivu ohlasy přišly okamžitě a velmi pozitivní. Lidé ocenili, že to bylo trochu jiné poděkování, stručné a adresné. Já nezápasím s pomluvkami na sítích, nejsem na Facebooku ani nedávám věci na YouTube. Mám klid a lidi, kteří tam dávají ukázky z mých koncertů, jsou slušní, i když na koncertech upozorňuju, že si

Foto: Ivan Prokop

Konkrétnější byl loni v březnu, když ho do Síně slávy cen Anděl uvedla Akademie populární hudby. Při ceremoniálu v pražském Foru Karlín Merta mluvil o andělech svržených z nebe. V písni pak zaspíval o „vraždách na cestě k moci“ a za „padlé anděly“ označil ruského a českého prezidenta Vladimira

zveřejňování ukázek ze svých koncertů nepřeju,“ sdělil.

POCTA ŠEDÉ ZÓNĚ

Absolvent FAMU Merta se dočkal v České televizi uvedení tří částí svého dokumentu Šedá zóna, generační zpovědi „vyškrtnuté generace“, žijící v dobách komunistického Československa. Snaží se vysvětlit, jak tuhle dobu se ctí přežili lidé, kteří neudávali ani se nehrbili před režimem.

„Je to pocta lidem, kteří nám pomáhali i to za nás odnášeli. Přibývá pokusů přelakovat totalitu, proto by v dnešní době televizi slušelo dokument reprízovat. Přináší pohled lidí, kteří dnes nefigurují v médiích, protože jsou ve své slušnosti příliš „šedí“. Mladí nechodí do knihoven ověřovat fakta,“ posteskl si Merta. „Ale na nich leží tíha volby, oni rozhodnou o tom, kdo nás bude před světem představovat.“

Foto: Ivan Prokop

Z „šedé zóny“, která pomáhala rozložit komunistický režim, byla i fanynka folku pracující na celnici. Pomohla proclít vzácný nahrávací přístroj REVOX jako kávovar. Právě na něm v Mertově bytě vznikla v roce 1978 i slavná nahrávka Audience s Václavem Havlem a Pavlem Landovským. „Krásně to popisuje Jáchym Topol – vyšel v danou chvíli na ulici, tam byla neznámá dáma, předala mu nákupní tašku s barvami do xeroxu a on to předal zase dál. Bez lidí, jako byla ta žena, která barvy někde nepochoybně odcizila, by underground neměl na čem tisknout Vokno,“ sdělil Merta.

Dokument Šedá zóna uvedli na Mezinárodním festivalu dokumentárních filmů Ji.hlava v Jihlavě v sekci Domácí promítání. „Nesebral jsem žádnou cenu ani žádné větší ohlasy. Ale nabídl jsem dokument Knihovně Václava Havla nebo to promítnu při příležitosti svých narozenin,“ podotkl.

NECHCE BÝT SYMBOLEM

Pro Mertu je „šedá zóna“ stále otevřená věc. Otázky vyvolává například neslavně proslulá anticharta. „Je to neštěstí lidí, kteří byli zavlečeni organizovaně do kulturního života. Na písničkáře mého typu se organizátoři anticharty ani neodvážili obrátit, i když jsem měl strach, že to udělají. Pochopil jsem, že když vyjádřím pod svým jménem a jasně své postoje, nikdo se neodváží nabídnout mi členství ve straně nebo podpis anticharty. Jde o kontinuitu názorů.“

Označení za symbol odporu proti komunismu se Merta brání. „Doufám, že jsem nebyl symbolem negace, snažil jsem se ukázat pozitivní cestu, jak z toho ven. Být protestsingerem je komerční nálepka, neodpovídá tomu, čím a v čem jsem žil. Být symbolem

Jak vidí Mertu jeho spoluhráč Ondřej Fencel

Vláda Merta je živočich, neřízená střela, génius... věčný hledač, který nic neudělá dvakrát stejně, ani v muzice, ani v životě. Proto je spolupráce s ním úžasné dobrodružství. Odehráli jsme spolu asi dvě stě koncertů a vždycky je to něčím překvapivé, každou chvíli si přitáhne nový hudební nástroj, na který se za pár týdnů naučí lépe než kdejaký „mistři“, naše turné jsou plná výletů, po tenisu a běžkách teď u Merty frčí golf... aneb vždycky se zaručeně vrhne někam, kde ho nikdo nečeká. Nesnáší dálnice, nejradši jezdí po menších nebo slepých silnicích, pořád si zpívá, prakticky kontinuálně, podle toho

ho většinou najdeme, když se někde ztratí – a asi díky tomu má téměř v třiasmdesáti pořad stejně nádherný hlas. Jeho hra na kytaru je kapitola sama pro sebe, takhle nehraje nikdo. Jeho texty jsou regulérní básně, podle mě na úrovni největších českých poetů. A v neposlední řadě je to nesmírně vtipný kumpán, který se na sebe dokáže podívat zvenčí a terčem svých vtípů udělat sám sebe. S Honzou Hrubým, což je další náš spoluhráč a samorost, jsou dokonalá dvojice, Laurel a Hardy – píšu si ty jejich hlášky, jednou ty vzpomínky vydám knižně – Mertoviny a Hrubky... Mertu nelze k nikomu přirovnat, je to naprostý originál. Je až fascinující, jak ho všechno zajímá, je chtivý poznání jako mladý kluk, jakmile se někde objeví zajímavý člověk, už ho zve na pódium, ať se k nám přidá, nehlídá na to, co si

o tom bude kdo myslet, je to impulzivní umělec a to je požehnání. Leckdo s ním nedokáže hrát, já těžším z toho, že se za těch sedm let už přece jen dobře známe, takže jsem vysledoval určité zákonitosti, těch se držím a mě se pak drží případní další spoluhráči. Moje úloha v našem duu je za a) klávesovou hrou usměrňovat ty gejzíry nápadů, za b) postarat se, aby Vláda dorazil do Hradce Králové, a ne do Jindřichova Hradce, 7. prosince, a ne 7. listopadu, hodinu před koncertem, a ne hodinu po něm...:) A ještě jedna věc – ačkoliv mu zdravotícko ne vždy slouží, nikdy nezrušil koncert, i se zlomenou nohou a druhou namoženou jel hrát na otočku do Valmezu, je to člověk velice statečný, neukňouraný... a sotva se uzdraví, už zas na Ladronce trénuje golf nebo prohání běžky. Prostě úkaz.

nestačí, ty jsou jako sochy bourány a podléhají korozi. Šlo o to, povzbudit lidi, aby si našli vlastní cestu, jak vyjádřit odpor.“

Merta již vydal řadu svých archivních nahrávek, například komplet Podkrovní pásky nahraný na propašovaný REVOX nebo reedice bigbítové Dobré úrody. Letos jako čtvrtý díl edice Šumák vydavatelství Galén vychází jediný celovečerní koncert Merty s jazzmanem Emilem Viklickým, který se chystal dlouhých pět let. Vystoupení, plánované původně v roce 1977, bylo zakázáno pár dní před svým konáním a teprve po pěti letech se diváci dočkali, byť se na něj museli vydat do kladenského klubu Klubko 55. Záznam koncertu se naštěstí zachoval.

„Je to velká sranda, protože se jedná o čistou improvizaci, zpívám tam třeba jednu píseň z kabaretu Červená sedma. S Emilem nás čeká koncert v Jazz

Docku v lednu tohoto roku a tentokrát tam zahraju i na saxofon a violu,“ řekl Merta, který často vystupuje i v triu s Janem Hrubým a Ondřejem Fenclem. „Hraju rád sám, protože můžu být v kontaktu s okamžitou náladou publika. V triu je to improvizací, jazz-rocková podoba folku, baví mě kluky doprovázet i sólovat, ale podstatu folku vidím stále v samostatném vystupování,“ dodal.

Mertovi přátelé oslavili před časem jeho 70. narozeniny čtyřhodinovým koncertem v pražském Paláci Akropolis. Na akci konané pod názvem V krásných dobách folku... aneb co o sobě ještě nevíme vystoupila řada osobností české hudební scény. „Letos nic nechystám, já na oslavy narozenin moc nejsem. Tehdy si to přál Lubomír Houdek z Galénu a co by člověk neudělal pro nakladatele,“ konstatoval s úsměvem Merta. ☒